

20 Ιουλίου 2024

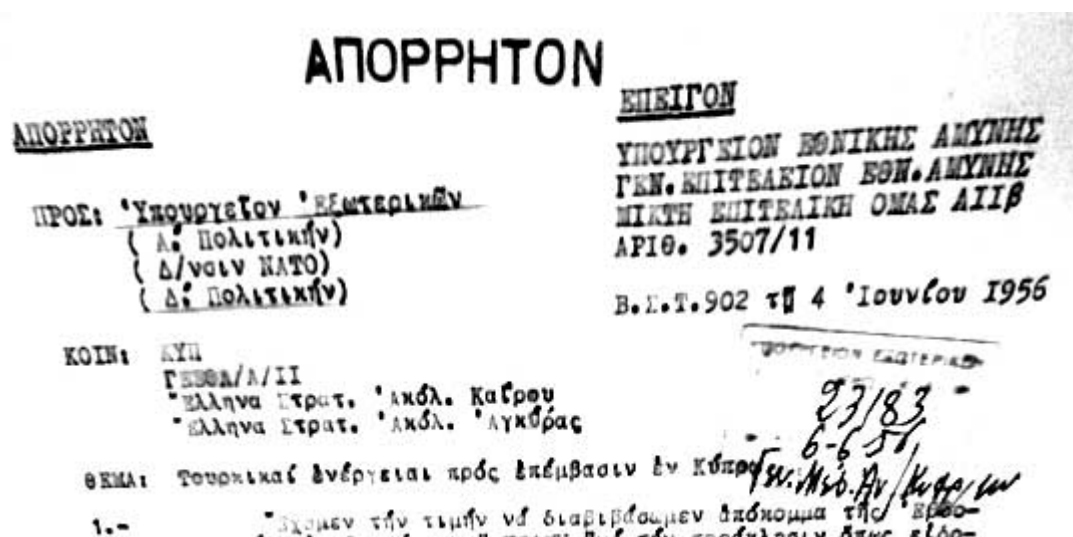
Από το 1956 οι Τούρκοι ενστερνίζονταν την ιδέα της επέμβασης στην Κύπρο (Αποκαλυπτικό έγγραφο)

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα](#)

Όταν προσφάτως επισκέφθηκα για σκοπούς έρευνας το Διπλωματικό και Ιστορικό Αρχείο του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών, ανάμεσα σε άλλα, βρέθηκα ενώπιον μιας ΑΠΟΡΡΗΤΗΣ και ΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ επιστολής, του τότε Αρχηγού ΓΕΕΘΑ, Κωνσταντίνου Νόβα, η οποία συνοδεύεται από δισέλιδο έγγραφο που έφερε τον τίτλο «Μετά την σαφή δήλωσιν της εν Λονδίνω Τουρκικής Πρεσβείας, Τουρκικαί δυνάμεις συγκεντρώνονται εις Κιλικίαν δι' απόβασιν εις Κύπρον».

Η επιστολή από τον Αρχηγό ΓΕΕΘΑ, ημερομηνίας 4 Ιουνίου 1956, με θέμα «**Τουρκικαί ενέργειαι προς επέμβασιν εν Κύπρω**», απευθυνόταν προς το Υπουργείο των Εξωτερικών (Α' Πολιτική, Διεύθυνση του ΝΑΤΟ και Δ' Πολιτική) και κοινοποιείτο παράλληλα στην ΚΥΠ, τον Έλληνα Στρατιωτικό Ακόλουθο της Άγκυρας και τον Έλληνα Στρατιωτικό Ακόλουθο του Καΐρου.

Ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ ενημέρωνε τους πιο πάνω διαβιβάζοντας απόκομμα της εβδομαδιαίας επιθεώρησης «ΤΟΛΜΗ» με την παράκληση να ειδοποιηθούν οι διπλωματικές αντιπροσωπείες της Ελλάδας, που βρίσκονται στις Αραβικές χώρες πλησίον της Κύπρου για να προβούν σε ενέργειες, προκειμένου να διαπιστωθεί η ακρίβεια του αναφερόμενου άρθρου ή και οποιασδήποτε άλλης σχετικής πληροφορίας. Επιπρόσθετα, η επιστολή κοινοποιείτο και στους Στρατιωτικούς Ακόλουθους του Καΐρου και της Άγκυρας για να προβούν σε παράλληλες ενέργειες και να «γνωρίσωσιν ημίν δια σήματος πάσαν τυχόν ουσιώδη σχετική πληροφορία».

Μελετώντας ενδελεχώς το έγγραφο, διαπιστώνει κανείς ότι άνω των 12 χιλιάδων «Τσέτηδων» εκπαιδεύονταν «εις τα έμπεδα των περιοχών Τατσολούκ και Τσοράκ, έναντι του ακρωτηρίου 'Κορμακίτης' της Κύπρου. Επίσης, στο έγγραφο αναφέρεται

και μυστική σύσκεψη που έγινε στο Σελιντί με τη συμμετοχή Άγγλων αξιωματικών, καθώς και σε βυθομετρήσεις στην περιοχή της Μερσίνης, στο πλαίσιο ιδιαίτερης αναφοράς στις διατάξεις του Συμφώνου της Βαγδάτης και ενδεχόμενου κινδύνου ενός ελληνοτουρκικού πολέμου.

Αφορμή αυτού του άρθρου φαίνεται να αποτελούσαν οι τραγικές και επικίνδυνες εξελίξεις στην Κύπρο, συνεπεία των αγγλοτουρκικών δολοπλοκιών, αφού, όπως υπογραμμίζεται, μια Πρεσβεία της Μεγάλης Μεσογειακής Δύναμης που εδρεύει σε μια αραβική χώρα πλησίον της Κύπρου, σε έκθεσή της ημ. 24 Μαΐου 1956 ανέφερε πως οι Τούρκοι της Κύπρου ενεργούν με επιδρομές κατά του ελληνικού πληθυσμού επί τη βάση προδιαγεγραμμένου σχεδίου και κατόπιν προσωπικής καθοδήγησης Τούρκων αξιωματικών, οι οποίοι από πενταμήνου βρίσκονται στην ελληνική μεγαλόνησο μεταμφιεσμένοι σε Κύπριους χωρικούς.

Ο χάρτης της Κύπρου, τόν ὁποῖον ἐδημοσίευσε χθὲς ἡ «Χαλκὶν Σελί», ὄργανον τοῦ Δρος Κουτσιόκ. Αἱ ἑπαρχίαι Λεϊκωσίας, Λάρνακας, Ἀμμοχώστου καὶ Κυρηνείας ἐληθοδοτοῦνται τμηματικῶς εἰς τοὺς Τούρκους, ἀριστερῶς γινάσκοντες τῆς ἑλληνικῆς περιοχῆς Ἀμισού, καὶ Πάφου μετὰ τὰς κατακορύφους γραμμὰς, εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Προσθέτει δε, ότι επί του Μικρασιατικού εδάφους, από τριμήνου, λειτουργούν δυο έμπεδα ατάκτων Τούρκων πολεμιστών, τύπου «τσέτηδων» στα οποία εκπαιδεύονται άνω των 12 χιλιάδων ατόμων, ειδικά στον πόλεμο των πόλεων (οδομαχίες, κτλ.). Το άρθρο δεν παραβλέπει να παραθέσει και γεωγραφική χαρτογράφηση, αναφέροντας ότι ένα εκ των δυο εμπέδων λειτουργεί 35 μίλια ανατολικά της κωμόπολης Τσοράκ και ακριβώς απέναντι από το Ακρωτήριο της Κύπρου 'Κορμακίτης', ενώ το άλλο εδρεύει στην περιοχή της κωμόπολης

Τατσολούκ, πλησίον του ποταμού Γιόκσου, παρά τα σύνορα της Κιλικίας. Όσον αφορά τη μυστική σύσκεψη των ηγετών των εκγυμναζομένων, στα δυο πιο πάνω στρατόπεδα, που πραγματοποιήθηκε όπως γράφει στην παραλιακή πόλη Σελιντί, περί τα τέλη Απριλίου του 1956 (ένα χρόνο μετά την έναρξη του Αγώνα της ΕΟΚΑ), έλαβαν μέρος και τρεις βρετανοί αξιωματικοί ξηράς, θαλάσσης και αέρος, με σκοπό τη μελέτη προσφορότερου τρόπου προωθήσεως των Τούρκων ατάκτων στην ελληνική μεγαλόνησο.

Σύμφωνα με την πιο πάνω έκθεση της εν λόγω Μεσογειακής Δύναμης, Βρετανοί και Τούρκοι μυστικοί πράκτορες συλλέγουν πυρομαχικά και όπλα, μη αμερικανικής ή αγγλικής προέλευσης, για τον εξοπλισμό των Τούρκων «κομάντος». Στο τέχνασμα αυτό, όπως σημειώνεται, καταφεύγουν οι Άγγλοι και οι Τούρκοι, για να αποδείξουν ότι τους ατάκτους δεν τους εφοδιάζει η Τουρκία, η οποία διαθέτει οπλισμό του ΝΑΤΟ, άρα η Τουρκία είναι ξένη προς τον παρασκευαζόμενο ακήρυχτο πόλεμο στην Κύπρο.

Στην έκθεση συμπεριλαμβάνονται και σημαντικά στοιχεία για τις βυθομετρήσεις στην περιοχή της Μερσίνης. Αναφέρει χαρακτηριστικά ότι αξιωματικοί της Αεροπορίας, του Στρατού και του Στόλου ενεργούν με βυθομετρήσεις από την περιοχή της Μερσίνης μέχρι το Ακρωτήριο του Αποστόλου Ανδρέα, στο Ριζοκάρπασο και κατά μήκος των ακτών της ελληνικής μεγαλονήσου έως το Ακρωτήριο Αρναούτη. Συγχρόνως, αεροπλάνα αναγνωρίσεως των τουρκικών βάσεων των Αδάνων, της Σμύρνης και της Καλλιπόλεως νυχθημερόν υπερίπτανται των παραλιών της Μικράς Ασίας, λαμβάνοντας φωτογραφίες των ελληνικών νησιών.

Γενικώς, η Πρεσβεία της ως άνω Μεσογειακής Δύναμης εκφράζει φόβους ότι η κατάσταση στην Κύπρο, συνεπεία των βρετανοτουρκικών δολοπλοκιών, δυνατόν να εξελιχθεί κατά τρόπο μη αποκλεισμένης τακτικής στρατιωτικής επιχείρησης μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

Εν κατακλείδι, στην έκθεση υπογραμμίζεται και ο κίνδυνος χειραγώγησης εκ μέρους της Μεγάλης Βρετανίας, των Τουρκικών στρατιωτικών δυνάμεων στην Κύπρο, προς «αποκατάσταση της τάξεως», βάσει του συμφώνου της Βαγδάτης, στο οποίο προβλέπεται, μέσω μυστικού πρωτοκόλλου, αμοιβαία στρατιωτική βοήθεια των συμβαλλομένων, στην περίπτωση «καθ' ην ήθελε διακινδυνεύσει στρατηγικόν τι σημείον ανήκον εις εν εκ των συμβαλλομένων Κρατών». Στην έκθεση συμπεριλαμβάνονται παραρτήματα με τοπογραφικά σχεδιαγράμματα των περιοχών, των οποίων εδρεύουν τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως των εκγυμναζομένων για τον πόλεμο στην Κύπρο, Τούρκων ατάκτων, (μη οργανωμένων στρατιωτών που δρούσαν χωρίς τους καθιερωμένους κανόνες στρατιωτικής

πειθαρχίας και τέχνης), όπως και φωτογραφίες από τα παράλια της Κύπρου, όπου «θα ενεργηθούν τμηματικώς, με την προστασία βρετανικών πολεμικών σκαφών, αι αποβάσεις των Τούρκων 'κομάντος'».

Η παρουσία και η εκπαίδευση των Τσετών στις περιοχές Τατσολούκ και Τσοράκ αποτελεί μία από τις πολλές πτυχές της πολυετούς στρατηγικής της Τουρκίας, η οποία τελικά οδήγησε στην τουρκική εισβολή το 1974.

Η σχετική γραπτή πληροφορία που βλέπει για πρώτη φορά το φως της δημοσιότητας, σχετικά με την εκπαίδευση των Τσετών στην περιοχή Τατσολούκ και Τσοράκ, ανήκει σε ένα ευρύτερο πλαίσιο ενός ανορθόδοξου τρόπου στρατηγικής και στρατιωτικής προετοιμασίας της Τουρκίας για ενδεχόμενη επέμβαση στην Κύπρο. Οι συγκεκριμένες περιοχές, λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, επέτρεπαν την άμεση και γρήγορη μεταφορά δυνάμεων στην Κύπρο, τουτέστιν η συγκεκριμένη επιλογή ήταν στρατηγικής σημασίας, καθώς επέτρεπε την προετοιμασία και την άμεση ανταπόκριση σε οποιαδήποτε εξέλιξη στην Κύπρο, όπου επιβεβαιώνεται ότι τη δεκαετία του 1950, η Τουρκία είχε ήδη αρχίσει να προετοιμάζεται. Μέρος αυτής της προετοιμασίας περιλάμβανε την οργάνωση και την εκπαίδευση αντάρτικων ομάδων, όπως οι Τσετίν, που είχαν ως αποστολή να υποστηρίξουν την τουρκοκυπριακή κοινότητα σε περίπτωση σύγκρουσης.

Αυτές οι προετοιμασίες και η ύπαρξη των Τσετών είχαν σημαντικό αντίκτυπο στις εξελίξεις στην Κύπρο, ειδικά κατά την περίοδο της κρίσης του 1963-1964 και αργότερα το 1974. Η τουρκική στρατιωτική παρουσία και η υποστήριξη προς τους Τουρκοκύπριους έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής και στρατιωτικής κατάστασης στο νησί.

Όσον αφορά τη θέση της Ελλάδας κατά την περίοδο των δεκαετιών 1950 και 1960 αυτή ήταν πολυσύνθετη και αντικατοπτρίζει τις γεωπολιτικές και στρατηγικές προκλήσεις της εποχής, καθώς και τις εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις. Οι ελληνικές κυβερνήσεις είχαν επίγνωση των τουρκικών ενεργειών και προετοιμασιών. Η Ελληνική Κυβέρνηση υποστήριζε τον αγώνα της ΕΟΚΑ για την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Αυτή η υποστήριξη, ωστόσο, ήταν κυρίως διπλωματική και πολιτική, καθώς η Ελλάδα βρισκόταν σε δύσκολη θέση λόγω της ανάγκης για σταθερότητα μετά τον Εμφύλιο Πόλεμο. Επίσης, η Ελλάδα συμμετείχε στις διαπραγματεύσεις που οδήγησαν στις συμφωνίες αυτές, οι οποίες θεσμοθέτησαν την ανεξαρτησία της Κύπρου και καθιέρωσαν το καθεστώς των εγγυητριών δυνάμεων. Η Ελλάδα δεχόταν την ύπαρξη τουρκοκυπριακών δυνάμεων ασφαλείας, αλλά ήταν αντίθετη με την παρουσία ξένων στρατευμάτων στο νησί.

Αργότερα, το 1963-1964, η Ελλάδα ανησυχούσε για τις εξελίξεις στην Κύπρο μετά και τις διακοινοτικές συγκρούσεις. Η τουρκική απειλή για επέμβαση ήταν πλέον

φανερή, και η Ελλάδα προσπάθησε να υποστηρίξει την Κυπριακή Δημοκρατία στρατιωτικά και διπλωματικά. Παρόλα αυτά, η απειλή ενός ελληνοτουρκικού πολέμου και η πίεση των ΗΠΑ οδήγησαν σε περιορισμένες ενέργειες από την πλευρά της Ελλάδας.

Σχετικά με την εκπαίδευση των Τσετών, η Ελλάδα είχε πληροφορίες από διάφορες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των Υπηρεσιών Πληροφοριών καθώς και των αναφορών από Κυπριακούς και διεθνείς κύκλους. Οι τουρκικές προετοιμασίες για επέμβαση ήταν γνωστές και αποτελούσαν αντικείμενο ανησυχίας και στρατιωτικού σχεδιασμού για αντιμετώπισή τους. Η ελληνική πολιτική ήταν πολυεπίπεδη, με έμφαση στη διπλωματία, αλλά και με προετοιμασίες για στρατιωτική δράση, αν και αυτές οι προετοιμασίες ήταν περιορισμένες λόγω των διεθνών πιέσεων και των εσωτερικών πολιτικών εξελίξεων. Σαφώς όμως, αργότερα, με την Ανεξαρτησία και την εφαρμογή του δοτού Συντάγματος, το οποίο εκπονήθηκε για τη λειτουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας, διαφαίνεται και πρακτικά, ότι το σχέδιο για διαμελισμό του νησιού να έχει καταβολές στα 1950 και επίσης πως δεν ήταν καθόλου τυχαίο, εφόσον στη διαμόρφωσή του συμμετείχαν άνθρωποι, οι οποίοι εργάστηκαν προηγουμένως για την εκπόνηση του Συντάγματος της Ινδίας, η οποία ανεξαρτητοποιήθηκε από την Βρετανία το 1947.

*Υποψήφια Διδάκτορας

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Πανεπιστήμιο Κύπρου

*Το πιο πάνω άρθρο γράφεται στον απόηχο της έγκρισης της εισαγωγής κειμένων και χαρτών της «Γαλάζιας Πατρίδας» στα μαθητικά βιβλία, από το Τουρκικό Υπουργείο Παιδείας, με στόχο η διδασκαλία στα σχολεία να διαμορφώσει την εθνική ταυτότητα και τις αντιλήψεις των νέων για τα ιστορικά γεγονότα και τις πολιτικές θέσεις της Τουρκίας.

Γράφεται επίσης κατά τη συμπλήρωση 571 ετών από την Άλωση της Πόλης, όπου ο Τούρκος Πρόεδρος, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν δήλωσε προκλητικά ότι «η Κωνσταντινούπολη είναι μουσουλμανική και έτσι θα μείνει για πάντα». Συν τοις άλλοις, 50 Βρετανοί πολιτικοί επιθυμούν απευθείας πτήσεις στα κατεχόμενα (το αεροδρόμιο της Τύμπου δεν έχει οριστεί ως διεθνές αεροδρόμιο από την Κυπριακή Κυβέρνηση), δημιουργώντας έτσι γέφυρες με το ψευδοκράτος, προτού το πράξουν άλλες χώρες όπως η Ρωσία και το Ιράν.

Πηγή: *Filenews*